

Razpor med štajerskimi Slovenci.

(Iz peresa slovenskega kmeta.)

Dosedaj se nam je od naše mestne inteligence in od učiteljstva tolikokrat pravilo in zabičevalo: Ne bodimo ne liberalni, ne klerikalni, ampak Slovenci! A ravno od te strani se je sedaj osnovala nova liberalna stranka, katera hoče zamesti k nam boj med liberalizmom in klerikalizmom. Sedaj ne smemo biti več samo Slovenci, ampak slovenski liberalci. Duhovnikov ne smemo več poslušati, ampak le mlade advokate, koncipiente, učitelje, sploh vsakega, samo duhovnike ne.

Dosedaj smo čitali „Slovenskega Gospodarja“ kot svojega zvestega prijatelja in voditelja v narodnih in kmečkih stvareh, sedaj pa, ko se je prikazala liberalna stranka, je po njihovem mnenju ta list naenkrat za nič in nazadnjaški, čeravno ne opazimo, da bi se kaj spremenil. Nasprotno, „Slovenski Gospodar“ je postal v zadnjem času zares pravi kmečki list, ki se najbolj ozira na nas kmete. Še „Štajerc“ ne najde pri novi stranki toliko psovka in grajalnih besed kakor „Slovenski Gospodar“. Seveda sedaj je liberalnost trumpf, in „Štajerc“ je liberalen, za to ga ne sme nihče več tako hudo obsojati.

Kmečki sotrpini! Ta zmešnjava v naši domači politiki nas ne sme premetiti in narediti brez-pogumne. Ne kmetje, mi ostanemo, kakor smo bili! Verni, narodni, pred vsem pa kmetje, in ne hlapci kakšnesibodi inteligence ali razumnistva! Upamo, da ostane tudi naša mladina zares kmečka mladina! Sedaj, ko nas hočejo razbiti lastni bratje, držimo skupaj bolj kot kedaj poprej!

Dostavek uredništva. Zelo hvaležni smo za te vrstice našemu zvestemu pristaši. Zares čudno je, da „narodnjaki“ po naših mestih in trgih, posebno v Celju, hočejo ravnosedaj narediti razkol med nami, ko se pri Nemcih združujejo vse struje, da se borijo za svojo politično in narodno moč na Spodnjem Štajerskem! Mi Slovenci pa moramo začeti boj med seboj, da nas sovražniki lažje premagajo. Imenujejo se „narodna“ strauka, a so grobokopi narodnosti, ubijalci narodne moči. Nismo začeli boja in ga nismo iskali, toda če bomo morali braniti naš narod pred sovražniki, storili bomo svojo dolžnost. Še bolj kot dosedaj pa se bomo držali našega slovenskega kmečkega stana, da ne bo trpel škode.

Razne novice.

* Priloga današnjemu listu je cenik Barthelove tovarne za klajno apno.

* Duhovske vesti. C. g. Roman Škerbs, kaplan v Poljčanab, je imenovan za župnika na Prevorju; Fr. Sal. Gomilšek pride od Sv. Benedikta v Slov. gor. k Sv. Barbari v Halozah; Jožef Panič od Sv. Ane na Krembergu v Pilštaw; Vinko Lorenčič iz Rajhenburga k Sv. Ani na Krembergu; Jožef Kaučič iz Leskoveca k Sv. Benediktu v Slov. goricah.

Zato pa blagoslovlja pesnik kmetstvo bišo in ji želi:

Da srečno v vek si bivališče
krepostnih žen, poštenih mož;
daj Bog, ti slavni mož rodišče,
da zibel še slavnějšíh boš!

Že zgodaj pa je začela pesnika tudi baviti misel na smrt. V čudovitolepi pesmi „Oljki“ je že naslikal samega sebe, kako leži na mrtvaškem odru in ga hodi ljudstvo kropiti; koncem pa vzklikne:

Oj bratje, ko se to zgodi,
tedaj končana pot bo moja,
in konec bo težav in boja,
tedaj potihne za vsekar
srca mi in sveta vihar!

In ko je pred štirimi leti izdal pesnik tretjo knjigo svojih pesmij, smo se začudili, da je cela knjiga posvečena takorekoč smrti; obsega namreč: Predsmrtnice, Pogrebne in Posmrtnice. Zlasti se je zadnja leta vedno bolj pečal in tolažil s svetim pismom ter je izdal krasen prevod svetopisemske knjige Jobove. Dopržil je tudi, kakor se poroča, prevod Jeremijevih žalnic in pri tem ga je dohitela smrt.

Lepa smrt! Ko je v svoji domači kapelici opravil najsvetejšo daritev, ga je zadela kap in čez teden dni je izdihnil svojo dušo, ki jo je bil posvetil Bogu in domovini.

Lepa smrt! Določil je pesnik, da hoče počivati v svojem rojstnem kraju; zato so njegovo truplo prepeljali iz Gorice v podružnico sv. Lovrenca na Libušnjem. A to ni bil mariški spreved, bil je videti kakor zmagovalna procesija. Ko so mu v Gorici v cerkvi pevci zapeli „B'agor mu“, so se zasukaj mesta poslovili od njega s pesnikovo: „Nazaj v

* Osebnosti. Za pravnega praktikaanta pri deželnem sodišču v Gradcu je imenovan gosp. Josip Tombah. — Za poštnega nadoficijala je imenovan poštni oficijal g. Alojz Bahovec v Mariboru.

* Vojske vaesti. Prihodnjo spomlad bo baje 7. pešpolk prestavljen iz Gradca v Gorico, 27. pešpolk iz Ljubljane v Pulj, 17. pešpolk pride iz Celovca v Gradec, 87. pešpolk pride v Celovec, 47. pešpolk pa iz Gorice v Ljubljano.

* Časnikarstvo. Z novim letom bo nehal izhajati list „Slovenska zadruga“, katerega je izdajal g. Ivan Lapajne v Krškem.

† Simon Gregorčič.

* Kmetijsko šolo na Grmu pri Novemestu je letos dovršilo 17 učencev, med njimi 4 Štajerci, namreč: Hartmann Mihael od Sv. Ožbalta nad Mariborom, Karba Ivan s Krapja, Matjašič Alojzij iz Dragovce pri Ptuj, Pilih Franc iz Trnovlja pri Celju.

* Slovenci! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila za božične praznike in novo leto dvoje vrst razglednic, ki se razpošljeje začetkom decembra po vsi slovenski zemlji. Na tisoče in tisoče razglednic roma ob božičnih praznikih iz kraja v kraj, vsak ima znancev in sorodnikov, ki jim z veseljem čestita za novo srečno leto. Dozdaj so imele pri nas od tega dobiček samo nemške židovske tvrdke, dočim je na Češkem „Matica školska“ vsako leto dobivala tisoče od svojih razglednic. In to bodi poslej tudi pri nas. Razglednice bodo umetniško delo, krasnejše nego smo jih bili vajeni dozdaj. Dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ne pošilja nikakšnih nemških tujih razglednic, ampak

planinski raj! Saj se mu je zdaj najlepše uresničila ta želja! In kamor je prišel ta spreved, pridružil se mu je ves narod od visokih do najnižjih slojev, dokler niso položili trupla v cerkvi sv. Lovrenca v rakev; tamkaj, visoko nad reko Sočo, ki jo je v eni najlepših pesmi bil tako krasno opeval, čaka na veličastno vstajenje.

Svojemu rodu je zapustil dragoceni zaklad svojih pesmi. Njegov spomin pa obhajamo najlepše, ako si v dno arca zapišemo njegove zlate besede:

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka rošan in potan
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne strah se boja,
saj moško dejanje krepčuje moč,
a pokoj mu zdrave moči pokonča,
dejanje ti ljubi, a boj se pokójal
Dolžan ni samo, kar velela mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud nam nebo blagoslovil!

Učiteljeva pisma starišem.

Piše Anton Kosi.

Peto pismo.

„Kuma, vi ne veste, kako pametno je naše dete!“

„Ne morem vam dopovedati, kuma, kako je naše dete pametno. Pridite, pridite prilično k nam, da se sami prepričate, da govorim resnico. To je nekaj izvanrednega, kako ta otrok govori, nič otroškega nima na sobi. Ta še nekaj obeta.“ Take

da seže po razglednicah naše šolske družbe in s tem ob priliki novega leta daruje v narodni namen denar, ki bi šel sicer v tuje roke. Slovenske trgovine naj se zglase pri vodstvu in naj izpričajo, da so res narodne. Dokazimo vendar enkrat, da znamo biti svoji na svojem. Opozarjamo posebno svoje podružnice; zlasti tiste, ki so spale do sedaj. Vse ob tem česu razširjajte družbine razglednic; in kar spada zraven — naš narodni kolek. Apeliramo na narodno ženstvo, naj zopet ob tej priliki pokaže, kako se zaveda svoje naloge. Ako vsak tako izpolni svojo dolžnost, dobila bo Ciril-Metodova družba lep novoletni dar, mi pa s tem ne izgubimo ničesar, ker bi isti denar zmetali tujem v roke. Torej: „Mal položil dar, domu na altar“, to nam veljaj posebno še ob bližajočem se božiču in novem letu 1907.

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja vse zavedne Slovence, da so v dveh raznih vrstah že izšle družbine razglednic, namenjene za božič in za novo leto. Posamezne razglednice se bodo prodajale pri trgovcih po 10 vin. komad. Trgovcem dovoljujemo radi primeran popust; vendar opozarjamo, da oddajamo razglednice le proti gotovemu plačilu in ne pod 100 komadov skupaj. Naročila naj se naslavljajo na: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Slovenci! Segajte po tem domačem in ob enem toliko dem. rodnem blagu.

* „Štajerc“ in vera. „Štajerc“ neprestano tuli in tarna, da po Spod. Štajerskem vera peša, ker baje duhovniki preveč politikujejo in hajkajo zoper svoje politične nasprotnike. Sklicuje se celo na nek škofov list „Stimmen“, ki po njegovem mnenju oboja ravnaje lavantinskih duhovnikov. Nam so sicer znana škofova nazvanila, pridige, govori, simodalne knjige, a škofovega lista „Stimmen“ res ne poznamo. V Mariboru sicer izhaja katoliško misleči list „Stimmen“, ki je pa „Štajercu“ vse prej ko prijazen. Prašamo pa gospode nadkristjane koli „Štajerca“, kaj poročajo k tem-le besedam iz škofjskega, ste razumeli?, škofjskega ukaznega lista VII. 1906 str. 88: „Pristopajte k društvom, ki delujejo in se potegujejo za katoliški značaj ljudske šole; udeležujte se zborovanj (joj! to je politika!) — berite in naročujte časnike, ki se pešajo z nalogami ljudske šole in krščanske vzgoje otrok... udeležujte se volitev v zastopstva, ki imajo kakor-žekoli opraviti z ljudsko šolo, začeti od volitev v občinski zastop, pa tja do volitev v deželni in državni zbor! Ne pozabite, da je vaša dolžnost, udeleževati se volitev.“ Podpis: „Mhael, knez in škof“ To je pa že za počt, dobro da „Štajercu“ backi ne hodijo k pridigam, sicer bi vsi p. darhali in bi „Štajerc“ ostal sam in zapuščen. Škofjski list XII. piše: „Berite zvesto katoliške časnike in spise, ki vas podučujejo o nevarnostih, pretečih vaši veri, in o pripomočkih, jih odvrčati.“ Sledi podpis vseh avstrijskih škofov. „Štajerc“, povej še to svojim modri in veraikom!

* Backov živež. Gospod urednik, lep je od vas, da ste moje pametne besede sprejeli v svoj

in slične besede slišiš pogosto iz ust starišev, zlasti mater, ki se hočejo s svojim „čez mero pametnim“ otrokom pobahati, dobro vedo, da pade tako tudi na njihovo cenjeno osebo žarek občudovanja.

Oglejmo si te „čez mero pametne“ otroke nekoliko bliže. Navadno so to edinceki, o katerih gre glas o njihovi neizmerai „modrosti“ in „razsvetljenosti“ iz ust starišev do nšes prijateljev, znancev in sorodnikov. Štiri do petletni otrok ti govori o resnih rečeh vsakdanjega življenja tako modro in pametno, da se mu ne moreš prečuditi. Vprašanje je le, jeli tiči v takem otroku v resnici kaj nenavadnih talentov? Izkušen pedagog¹ je napram „otrokmodrijanom“ vedno nekam nezaupen, zakaj zaano mu je, da je iskati pri takih otrokih vzrok njihove rane duševne probujenosti navadno v stariših, oz. v njihovem napačnem ravnanju. Stariši navadno svojega ljubljenceka ne puste med druge otroke, a sami se ne morejo ali nočejo zamisliti v duševni položaj otrokov, zato ravnajo in se pogovarjajo s svojim gojencem kakor z odraslim človekom. Otrok sliši torej le resne in pametne pogovore odraslih, zato postane kmalu tudi sam neizmerno pameten in moder. Take modrosti pa se pravi vzgojitelj nima

¹ „Pedagog“ je grška beseda in pomeni toliko kakor „voditelj dečkov“. Grki in Rimljani so namreč držali svojim otrokom (dečkom) posebne spremljevalce ali nadzoritelje. Ta posel je opravljal v obitelji navadno kak omikanejši suženj, ki je opravljal čisto tudi službo domačega učitelja. Dandanes pomeni beseda „pedagog“ v širjem pomenu vsakega človeka, ki se peča z odgojo otrok, torej „odgojitelja“, v ožjem pomenu pa je „pedagog“, ki je v vzgojnem osiru strokovno naobražen ali omikan. Ko rabim v svojih pismih to besedo, bom mislil vselej na vzgojitelja-veščaka ali strokovnjaka.